

Covid-19 Pandemisinin Trakya İşgücü Piyasasına Etkileri: Üç Metropol ve Türkiye Bütünüyle Karşılaştırması*

Murat ÇİFTÇİ¹

Öz

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi
19.01.2022

Kabul Tarihi
13.05.2022

DOI
10.47140/kusbder.1021480

Çalışmanın amacı, Trakya işgücü piyasasının pandemiden etkilenme düzeyini üç metropol ve Türkiye bütünüyle karşılaştırmaktır. Yöntem olarak 2019 ve 2020 yıllarındaki işgücü, istihdam ve işsizlik hacimlerinin karşılaştırmasına dayanan veri analizi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular, Trakya’da işgücü, istihdam ve işsizlik hacimlerinde şiddetli daralmanın eş zamanlı gerçekleştiğini göstermektedir. Ancak bu daralma, istisnalar dışında üç metropol ve Türkiye bütünü’nün gerisindedir. Özellikle işgücünün eğitim düzeyi arttıkça daralmanın zayıflayıp, bazen artışa döndüğünü görülmektedir. Yaş gruplarına göreyse 15-24 yaş ile 55 yaş ve üstündeki grupların pandemiden çok daha fazla etkilendikleri sonucuyla karşılaşılmaktadır. Bu iki grupsa, işgücünün gövdesini oluşturmayan ikame özelliklidir. Dolayısıyla da piyasadan ilk ve en şiddetli çıkan kesim de bu iki kesimdir. Genel olarak Trakya işgücü piyasası pandemiden oldukça şiddetli etkilenmiş durumdadır. Ancak bu etkinin karşılaştırma yapılan üç metropol ve Türkiye bütününe göre daha sınırlı kalması umut vericidir. Diğer açıdansa pek çok yerin Trakya’dan çok daha dramatik etkilendiği düşünüldüğünde, pandeminin son bulana kadar yol açacağı tahribatın boyutları ürkütücü hale gelmektedir.

Anahtar kelimeler: Pandemi, sağlık krizi, ekonomik kriz, ekonomik buhran, işgücü piyasası, Trakya, sosyal politika

Atıf için: Çiftçi, M. (2022). Covid-19 Pandemisinin Trakya İşgücü Piyasasına Etkileri: Üç Metropol ve Türkiye Bütünüyle Karşılaştırması. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 61-90

* Bu çalışma 6-7 Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İİBF Uluslararası Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Sempozyumu’nda sunulup; özet metni bildiriler kitabında yayınlanan “Pandeminin Trakya Alt Bölgesi İş Piyasasındaki Etkileri” başlıklı tebliğe dayanmaktadır.

¹Sorumlu Yazar: Doçent Doktor, Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi Anabilim Dalı, E-posta: muratciftci@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6277-6360>

Effects of Covid-19 Pandemic on Thrace Labor Market: Comparison with Three Metropolitan Cities and Whole of Turkey**

Murat ÇİFTÇİ²

Abstract

Article Type
Research Article

Application Date
2022-01-19

Acceptance Date
2022-05-13

DOI
10.47140/kusbder.1021480

The aim of the study is to compare the level of impact that Thrace's Labor Market got from the pandemic with three metropolitan cities and the whole of Turkey. As the method, data analysis based on the comparison of the labor force, employment and unemployment volumes in 2019 and 2020 is chosen. The findings show that severe contraction in the labor force, employment and unemployment volumes occurred simultaneously in the Thrace region. However, this contraction is behind the three metropolitan cities and the whole of Turkey, apart from some exceptions. Especially as the level of education increases, it is seen that the contraction weakens and sometimes even turns into an increase. According to age groups, it is seen that the 15-24 and 55+ age groups are much more affected by the pandemic. These two groups are substitutive, not forming the body of the workforce. Therefore, these two segments are the first and the most severe ones to leave the market. In general, Thrace Labor Markets has been severely affected by the pandemic. However, it is hope-inspiring that this effect is more limited than the three metropolitan cities and the whole of Turkey. On the other hand, considering that many other places are affected much more dramatically than the Thrace region, the extent of the destruction that the pandemic will cause until its annihilation becomes frightening.

Keywords: Pandemic, health crises, economic crises, economic depression, labor markets, Thrace, social politics.

For Reference: Çiftçi, M. (2022). Covid-19 Pandemisinin Trakya İşgücü Piyasasına Etkileri: Üç Metropol ve Türkiye Bütünüyle Karşılaştırması. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 61-90

** This study is based on the communique titled "The Effects of the Pandemic on the Thrace Sub-Region Labor Market", which was presented at the Tekirdağ Namık Kemal University FEAS International Labor Economics and Industrial Relations Symposium held between 6-7 May 2021 and whose summary text was published in the proceedings book.

²Corresponding Author: Associate Professor, Trakya University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Labor Economics and Industrial Relations, Department of Management and Labor Sociology, E-mail: muratciftci@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6277-6360>

Giriş

Covid-19 pandemisi, daha önce hiç karşılaşılmayan yeni normallerin kabulüne yol açmıştır. Bu süreçte süratle işyerleri, okullar, parklar kapatılmıştır. Getirilen sosyal izolasyon ve mesafe kurallarıyla aile, akraba, komşular arasındaki ziyaretler uzun süre boyunca durmuştur. Sosyal mesafe kurallarıyla bireyler arasındaki fiziki etkileşimde ciddi sınırlanma yaşanmıştır. Kısacası hem ekonomide hem de toplum düzeninde pandeminin yıpratıcı derin etkileri çok kısa bir zaman dilimi içerisinde yaşanmıştır. Bu süreç kısmen hafiflemiş olsa da, halen etkileri sürmektedir ve bu etkilerin daha ne kadar süreceği ise henüz belirsizdir. Bu çalışmanın hazırlanmasındaki temel amaç da pandeminin yaşamın her alanına yaptığı tahribatın ekonomi bölümünün işgücü piyasası kısmında yol açtığı tahribatın boyutuna yönelik Trakya alt bölgesi özelinden hareketle bir değerlendirme yapmaktır. Trakya eğitilmiş nüfusa sahip olan, tarımsal üretimi dahi geçimlik ekonomi sınırlarını fazlasıyla aşarak piyasaya dönük üretimin yapıldığı, sanayide de oldukça tatminkar gelişmişlikteki bir alt bölgedir. Dolayısıyla da pandeminin yıkıcı etkilerini diğer yerlere göre çok daha sınırlı düzeyde hissetmesi beklenen bir bölgedir. Trakya'daki tahribatın boyutları hakkında fikir sahibi olduğunda ise ülkenin diğer bölümlerindeki tahribatın oldukça zorlayıcı olduğunu kavramak kolaylaşacaktır.

Bir Sağlık Krizinden Küresel Ekonomik Buhrana Doğru Covid 19 Pandemisi

İşsizlik sorunu 19. yüzyılda bir sosyal sorun halini alarak pek çok analize konu olmuştur. Ortaya çıkış koşulları ve sebeplerine atıfta bulunulan işgücü piyasası ve istihdam teorilerince işsizlik olgusunun yorumlanması yapılmaktadır. Bugüne kadar küresel ölçekte yaşanan en şiddetli işsizlik krizi 1929 Buhranı'yla gerçekleşmiştir. ABD'de 2000 bankanın batmasıyla sonuçlanan finans krizi, beraberinde derin bir işsizlik buhranını getirmiş, ardından da tüm dünyaya yayılarak pek çok totaliter rejimin kuruluşuna yol açmıştır (Kozicki ve Górniewicz, 2020: 188-189).

Pandemide ILO tarafından yapılan tahminlere göre küresel ölçekte çalışma saatlerinde neredeyse %9'luk kayıp oluşmuştur. Bunun anlamıysa 255 milyon tam zamanlı iş kaybının çok kısa bir zamanda gerçekleştiğidir. Aynı raporda ortaya konulan bir diğer durum tespitiyse, işsizlikten kadınların ve 15-24 yaş grubundaki gençlerin çok daha şiddetli etkilendikleri yönündedir. Buna göre %3,7 olan yetişkin işsizlik oranı karşısında genç işsizliği %8,7'ye yükselmiştir. Küresel GSYİH'da yaşanan %4,4 lük daralma da dikkate alındığında, yaşanan krizin 2008 küresel finans krizinden çok daha tahripkar olacağı sonucuna varılmaktadır (Su vd, 2021: 2). Dünya Bankası ve IMF pandemisinin küresel eşitsizliği daha da arttıracığını, dünya nüfusunun ilave olarak %8'inin daha yoksulluğa düşeceğini tahmin etmektedir (van Barnaveltd vd, 2020: 135). Anlaşılacağı

üzere mevcut kriz, adım adım buhrana doğru gitmekte olup, şu an için karşılaştırma yapılabilir tek öncül deneyim 1929 Buhranı olarak görünmektedir.

Pandeminin işsizlik üzerindeki yansımalarının her toplumda ve toplum içerisinde her kesimde benzer etkilerinin olduğunu düşünmek oldukça yanıltıcı olacaktır. Marjinalleşmiş grupların orantısız şekilde risk altında oldukları, güvensiz işe sahip olanların sürekli yaşamakta oldukları kronik stres, belirsiz yaşam gibi sorunlarla başa çıkmakta güçlük çekmeleri karşısında pandemiyle durumlarının daha da kötüleşeceği beklenmektedir (Blustein vd, 2020: 103436). Hatta İsveç için yapılan bir çalışmada, pandemiyle oluşacak ilave 100 bin işsiz 9 yıl içinde 1800 erken ölüme yol açacağı, durgunluğun 4 yıla sınırlı kalması durumundaysa erken ölümün 800'e gerileyeceği tahmin edilmiştir. Aynı çalışmada ayrıca İsveç için işsizliğin işsiz kalan bireyin olağan yaşam süresini 2 yıl kısalttığı tespitinde de bulunulmuştur (Rosen ve Steinbeck, 2021: 66).

Pandeminin ilk şokunun yaşandığı Nisan 2020'de ABD'nde 36 milyon kişinin işini kaybetmesine ek olarak özellikle gelir düzeyi 40 bin Amerikan Dolarının altında kalanların, toplam iş kaybı yaşayanların %40'ını oluşturması oldukça ürkütücüdür (Galea ve Abdalla, 2020: 228). Ülkemizde de milyonlarca düşük eğitim düzeyinde ve düşük vasa sahip asgari ücretle yaşamını sürdürmeye çalışan kitlenin, pandeminin yol açtığı ilave işsizlik riskine karşı çok daha korunmasız kaldığı açıktır.

OECD için yapılan tahminler, pandemi öncesinde %5,4 olan işsizlik oranının pandemiyle %9,2'ye çıkmasına karşılık, esas pandeminin para ve sermaye piyasalarını ve özellikle de sermaye çevrelerini vurması durumunda %12,6'ya sıçrayacağı yönündedir (Lai vd, 2021: 2). Burada dikkat edilmesi gerekirse pandemi kaynaklı krizin buhrana dönüşümü durumunda para ve sermaye piyasalarını ve sermaye çevrelerini bir defalığına ve kısa süreli vurmama ihtimalinin oldukça yüksek olduğudur. Böyle bir durumdaysa 1929 Buhranı'yla yarışan uzun soluklu bir küresel işsizlik dalgasıyla tüm dünyanın bugünle mukayese edilemeyecek kadar çok mücadele etmesi gerekecektir.

Pandeminin gelir ve servet eşitsizliğini daha da bozucu yansımaları yavaş yavaş görülmeye başlanmıştır. 2019 yılında hesaplanabilir küresel servet hacmi 360,6 trilyon dolardır. Hesaplanabilir küresel servette Ocak-Mart 2020 arasında yaşanan 17,5 trilyon dolarlık kayıpsa pandeminin ilk şok etkisini gösterdiği 2. çeyrekte toparlanarak yılın ortasında 1 trilyon dolarlık artışa dönüştürülmüştür. Dolar milyoneri sayısı da 2018-19 arasında 1,1 milyon kişi artmışken 2019-2020 arasında 2,3 milyon kişi artarak 49,1 milyon kişiye yükselmiştir. Buna ek olarak küresel servetin sadece hesaplanabilir kısmı dahi üretimden o kadar koparılmış durumdadır ki, hesaplanabilir sermayenin

GSYİH'ya oranı ABD, Kanada, İsviçre, Fransa, İngiltere, Hollanda'da 6 katına; Almanya, Çin, İsveç'te 5 katına, Rusya'yla birlikte ülkemizdeyse sadece 2 katına ulaşmaktadır. Diğer bir deyişle servet sahipleri pandeminin başlangıcı sonrasında geçmiş yıllara göre üretime servetlerinden çok daha küçük bir bölümü ayırmaktadır. Üstelik 1990'lardan bu yana çok uzun yıllardır durgunluk içerisindeki bir ülke olan Japonya, hesaplanabilir servet artışında dünyanın en yüksek üçüncü performansını gerçekleştiren ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum da servet ve üretimin birbirinden ne denli kopuk olduğunu, servetin büyük bölümünün üretime kaydırılmadığını açık bir şekilde göstermektedir (Credit Suisse, 2019, 2020, 2021a, 2021b).

OECD, pandeminin sermaye çevrelerini de vurması durumunda, pandeminin işsizliği daha da tırmandıracağına yönelik beklentisinin önemli bir kanıtı Japonya'daki durumdur. Dünyanın en büyük servetine sahip olan ve pandemi sürecinde dahi en yüksek değer artışını sağlayabilen ülkeler arasında olan Japonya'da son otuz yıldır %0,3'lük büyümeye karşılık servet hacminde nasıl böylesi yüksek oranlı bir artış performansının sergilenebildiğini sorgulamak yerinde olacaktır. Zengin ülkelerde servetin sadece hesaplanabilir olan kısmı dahi üretim hacminin 6 katına ulaşabilmektedir. Aslında OECD ikazını yaparken şunu kastedmiş olabilir: "Sermaye çevrelerini kriz vurursa toplam servet hacmi içindeki sermaye payı düşer. Yani sermaye üretimden çekilir. Bu da beraberinde daha şiddetli işsizliğe yol açar..." ABD'de en çok işsizliğin KOBİ'lerde yaşanıyor olması da aslında bu durumu destekler niteliktedir. Henüz büyük ölçekli firmalarda gerçek anlamda işçi çıkarmaları ya da üretime uzun süreli ara vermelerin sistemi kilitleyecek ölçüde gerçekleşmediğini de eklemek gerekir.

Yöntem

Çalışmada düzey 2'ye (26 alt bölgesel sınıflandırma) göre mevcut olan en güncel verileri oluşturan 2020 yılındaki durumla 2019 yılının mukayesesine odaklanılmıştır. Her ne kadar 2020 yılının ilk çeyreğinde pandeminin etkileri tam anlamıyla görülmemiş olsa da, şok dalgasıyla yaşanan en şiddetli ilk etkileri de 2. çeyrekte itibaren yine 2020 yılında yaşanmıştır. Bu özelliği ise 2020 yılının pandeminin ikinci çeyrekte itibaren başlayan erken evredeki etkilerini ortaya koyması açısından önemli bir gösterge özelliğinde olmasına yol açmaktadır. Veriler Türkiye İstatistik Kurumu'nun "İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar"ından derlenmiştir. İşgücü, istihdam ve işsizlik hacimlerinde bir önceki yıla göre yaşanan değişimlerin hacimsel ve oransal değişimleri hesaplanarak tablolarda raporlanmıştır. İşgücü, istihdam ve işsizliğin karşılaştırmasında toplam yıllık hacimlerin yanı sıra yaş, cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre detaylandırmalara da gidilmiştir. İstihdam verisinde ayrıca sektörlere göre

istihdam hacimleri de ele alınarak hacimsel ve oransal değişimler hesaplanmıştır. Verilerin tablolarda raporlanmasında Trakya dışında, Trakya ile karşılaştırma yapmak için üç metropol “İstanbul, Ankara ve İzmir” ve Türkiye bütünü de çalışma kapsamına alınmıştır.

Türk İşgücü Piyasasında Genel Durum

İşgücü piyasasında yer alanların ülke bütünündeki sayısı 2019 yılında 32,5 milyon kişiyi aşarken, bu sayı bir sonraki yılda %5,1’lik daralmayla 31 milyonun altına gerilemiştir. Üç metropoldeki durum incelendiğinde de benzer daralmanın yaşandığı görülmekte olup, en büyük metropolü oluşturan ve artık megakent olarak tanımlanan İstanbul’da işgücü hacminin 2019-20 arasında yaklaşık 6,8 milyondan 500 bin kişilik ve %7,4’lük daralmayla 6,3 milyonun altına indiği görülmektedir. Ankara’daysa bu değişim yaklaşık 2,3 milyondan 61 bin kişilik ve %2,7’lik daralmayla 2,2 milyona gerilemiştir. İzmir’deyse 1,9 milyonun üzerindeki işgücü hacminin 129 bin kişilik ve %6,7’lik daralmayla 1,8 milyonun altına indiği sonucuyla karşılaşılmaktadır. Ülke bütünü ve üç metropoldeki daralma süreci, Trakya alt bölgesini oluşturan Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli bütününde de benzer şekilde gerçekleşerek 853 binden 39 bin kişilik ve %4,6’lık düşüşle 814 bine inmiştir. Oransal bazda Trakya’daki işgücü arzında yaşanan daralma Ankara’nın üzerinde olmakla birlikte diğer iki metropol ve ülke bütünündeki daralmanın gerisinde yaşanmıştır. Ankara’daki daralmanın daha düşük şiddette gerçekleşmesi ise başkent oluşu ve sabit gelirli memurların yoğun olarak yaşadığı şehir olmasına bağlanabilir. Özel sektörün hâkim olduğu ve tarım dışı ekonominin baskın yapıda bulunduğu İstanbul ve İzmir’e göre daha sınırlı bir daralmanın oluşu ise dikkat çekicidir. Bunda sabit sermaye yatırımlarının yüksek olduğu sanayi sektörünün, Trakya’da özellikle de Tekirdağ – Çorlu aksında baskın oluşunun etkisi aranabilir (Tablo 1).

İş gücü piyasasındaki daralmanın etkileri, cinsiyet açısından bakıldığında formel sektörde daha yoğun yer alan erkek işgücündeki daralmanın, enformel sektörde yer alan ya da enformel sektöre kayması ikame işgücü özelliğini halen devam ettirmesi sebebiyle daha kolay olan kadın işgücüne göre oransal bazda hem üç metropol hem de ülke bütününde daha düşük şiddette gerçekleşmiştir. Buna karşılık Trakya’da kadın işgücündeki daralma, erkek işgücündeki daralmaya göre oransal bazda neredeyse üç kat daha düşüktür. Bu durum Trakya’da modern ekonominin ülke bütünü ve üç metropole göre daha yüksek derinliğe sahip olduğunu, enformel sektörün daha sınırlı kaldığını bir ölçüde de olsa destekler niteliktedir. Çünkü genel olarak enformel sektöre kayış ya da işgücü piyasasından çıkış noktasında erkeklere göre çok fazla kırılğan özelliğe sahip olan kadın işgücünde çok düşük oranlı bir daralma söz konusudur.

Formel sektörün derinliğini ise özellikle sanayiye ve sanayideki istihdamda ise kadın çalışanlara dayalı yapıya bağlamak mümkündür (Tablo 1).

Tablo 1. İşgücü Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Toplam	2019	6788	2268	1927	32546	853
	2020	6289	2207	1798	30872	814
	Değişim (bin)	-499	-61	-129	-1674	-39
	Değişim %	-7,4	-2,7	-6,7	-5,1	-4,6
Erkek	2019	4583	1511	1250	21862	571
	2020	4256	1490	1187	21106	537
	Değişim (bin)	-327	-21	-63	-756	-34
	Değişim %	-7,1	-1,4	-5,0	-3,5	-6,0
Kadın	2019	2205	758	676	10686	283
	2020	2032	717	611	9765	277
	Değişim (bin)	-173	-41	-65	-921	-6
	Değişim %	-7,8	-5,4	-9,6	-8,6	-2,1

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

İstihdam açısından bakıldığında, ülke bütünündeki istihdamın 2019 yılında 28 milyon kişiyi aşarken, bir sonraki yılda %4,5'lik daralmayla 27 milyonun altına gerilediği sonucuyla karşılaşılmaktadır. Üç metropolde de benzer daralma mevcut olup, İstanbul'da istihdam hacminin 2019-20 arasında yaklaşık 5,8 milyondan 415 bin kişilik ve %7,2'lik daralmayla 5,4 milyonun altına indiği görülmektedir. Ankara'daysa bu değişim yaklaşık 1,9 milyondan 66 bin kişilik ve %3,4'lük daralmayla 1,9 milyona gerilemiştir. İzmir'deyse 1,6 milyonun üzerindeki işgücü hacminin 129 bin kişilik ve %8'lik daralmayla 1,5 milyonun altına gerilemesiyle karşılaşılmaktadır. Ülke bütünü ve üç metropoldeki daralma süreci, Trakya alt bölgesini oluşturan Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli bütünü için de görüle bile, 759 binden 18 bin kişilik ve %2,4'lük düşüşle 741 bine gerilemiştir. Bunun anlamıysa üç büyük metropol ve ülke bütünündeki istihdamda yaşanan şiddetli daralmaya karşılık Trakya'daki daralmanın nispeten sembolik düzeyde kaldığıdır (Tablo 2)

İstihdam boyutundaki etkilerine cinsiyet açısından konu ele alındığında, üç metropol ve Türkiye bütünü içerisinde sadece İstanbul'da 2019-2020 arasında erkek istihdamının kadın istihdamına göre daha şiddetli daraldığı görülmektedir. İstanbul'da erkek istihdamında yaşanan daralma %7,9 olarak gerçekleşirken kadın istihdamındaki daralma %5,5'tir. Buna karşılık Ankara'da erkek istihdamındaki %2,4'lük daralmanın kadın istihdamında %5,8'e; İzmir'de erkek istihdamındaki %6,6'lık daralmanın kadın

istihdamında %10,5'e çıktığı; ülke bütününde ise erkek istihdamındaki %3,4'lük daralmaya karşılık kadın istihdamındaki daralmanın %7 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ancak Trakya'da erkek istihdamında yaşanan %4,2'lik düşüşe rağmen, kadın istihdamında %1,7'lik artışın sağlandığı görülmektedir. Diğer bir deyişle üç metropol ve ülke bütünü aksine Trakya'da ilave kadın istihdamı yaratımı başarmıştır. Erkek istihdamındaki daralma ise İstanbul ve İzmir'in oldukça gerisindedir. Pandemi ve küresel ölçekteki krizin yaşandığı bir süreçte Trakya'da yaşanan bu gelişme, bölge ekonomisinin enformel ayağının karşılaştırılan metrollere ve ülke bütününe göre daha sınırlı olduğunu, formal – kayıtlı modern işgücü piyasasındaki derinliğin daha yüksek olduğunu destekler niteliktedir (Tablo 2).

Tablo 2. İstihdam Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Toplam	2019	5778	1946	1620	28080	759
	2020	5363	1880	1491	26813	741
	Değişim (bin)	-415	-66	-129	-1267	-18
	Değişim %	-7,2	-3,4	-8,0	-4,5	-2,4
Erkek	2019	3989	1339	1085	19156	521
	2020	3672	1307	1013	18505	499
	Değişim (bin)	-317	-32	-72	-651	-22
	Değişim %	-7,9	-2,4	-6,6	-3,4	-4,2
Kadın	2019	1789	608	534	8925	238
	2020	1690	573	478	8304	242
	Değişim (bin)	-99	-35	-56	-621	4
	Değişim %	-5,5	-5,8	-10,5	-7,0	1,7

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

İstihdamın sektörel yapısında 2019-2020 arasında yaşanan gelişmeler incelendiğinde, Trakya'yla mukayesesi yapılan üç metropol ve ülke bütünü açısından Ankara'daki sanayi sektöründe istihdam edilenlerdeki %7'lik artış istisnası hariç, hepsinde ve her üç sektörde de belirgin daralma yaşandığı görülmektedir. Sektörlere göre mukayeseler yapıldığında, genelde Trakya'daki istihdamda 2019-2020 arasındaki değişimin mukayese yapılan metropol ve ülke geneline göre daha pozitif gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Hizmet sektörü açısından konu ele alındığında en şiddetli daralmanın yaşandığı İzmir'de 2019 yılında 967 bin olan istihdam hacminin 97 bin kişilik ve %10'luk kayıpla 870 bine gerilediği görülmektedir. İstanbul'daysa hizmetler sektöründeki istihdam,

yaklaşık 3,9 milyondan 226 bin kişilik azalış ve %5,8'lik daralmayla 3,7 milyonun altına gerilemiştir. Ankara'da 1,5 milyona yaklaşan hizmetler sektöründeki çalışanların 87 bin kişilik ve %5,9'luk gerilemeyle 1,4 milyonun altına indiği görülmektedir. Ülke bütününde yaklaşık 15,9 milyon kişinin istihdam edildiği hizmetler sektöründe yaşanan kaybın 812 bine ulaşarak %5,1'lik daralma şeklinde kendini gösterdiği ve 2020 yılına gelindiğinde 15,1 milyon kişinin altına indiği sonucuyla karşılaşılmaktadır. Trakya'daysa 2019 yılında 380 bine ulaşan sektörel istihdam hacminin 24 bin kişilik ve %6,3'lük gerilemeyle 356 bine indiği görülmektedir. Sektörel istihdamda yaşanan daralmanın oransal şiddeti açısından bakıldığında, hizmetler sektöründe Trakya'da İzmir istisnası dışında hem İstanbul ve Ankara'ya hem de ülke bütününe göre çok daha şiddetli bir daralma sürecinin yaşandığı sonucuyla karşılaşılmaktadır (Tablo 3).

Tarım sektöründe 2019-2020 arasındaki istihdam değişiminde özellikle İstanbul'da şiddetli bir düşüş görülmektedir. İstanbul'da 2019 yılında tarım sektöründeki cılız istihdam hacmi 69 bin kişiden 2020 yılında 21 bin kişilik ve %30,4'lük gerilemeyle 48 bin kişiye inmiştir. Ankara, İzmir ve ülke bütünündeki daralmanın oransal şiddeti İstanbul'dan daha düşük şiddette gerçekleşmiş olsa da Trakya'ya göre oldukça yüksektir. Trakya'da 2019 yılında 121 bin kişilik istihdam hacmi sadece 4 bin kişilik ve %3,3'lük daralmayla 117 bin kişi olarak gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Sektörel İstihdam Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Toplam	2019	5778	1946	1620	28080	759
	2020	5363	1880	1491	26813	741
	Değişim (bin)	-415	-66	-129	-1267	-18
	Değişim %	-7,2	-3,4	-8,0	-4,5	-2,4
Hizmetler	2019	3869	1466	967	15871	380
	2020	3643	1379	870	15059	356
	Değişim (bin)	-226	-87	-97	-812	-24
	Değişim %	-5,8	-5,9	-10,0	-5,1	-6,3
Sanayi	2019	1839	413	502	7,109	257
	2020	1672	442	497	7,037	268
	Değişim (bin)	-167	29	-5	72	11
	Değişim %	-9,1	7,0	-1,0	-1,0	4,3
Tarım	2019	69	67	151	5096	121
	2020	48	60	123	4713	117
	Değişim (bin)	-21	-7	-28	-383	-4
	Değişim %	-30,4	-10,4	-18,5	-7,5	-3,3

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/> 17.10.2021

İşsizliğe göre bakıldığında, Ankara'daki %1,6'lık sınırlı bir artışla İzmir'de stabil kalış dışında, hem İstanbul'da hem ülke bütününde oransal bazda belirgin bir düşüş yaşanması söz konusudur. Pandemi ve küresel krizin yaşandığı bir dönemde işsizlik hacminde düşüş yaşanması çok fazla beklenen bir durum değildir. İstanbul'da 2019-2020 arasında %8,3'e varan işsizlikteki azalma, ülke bütününde daha da şiddetlenerek %9,1'lik azalış olarak gerçekleşmiştir. Trakya'da 2019 yılında işsiz sayısı 94 bin iken 2020'ye gelindiğinde 21 bin kişilik azalışla 73 bine gerileyerek %22,3'lük daralma yaşanmıştır. İşsizlikte yaşanan oransal azalış, İstanbul ve ülke bütünündeki azalışın iki katından daha fazladır (Tablo 4).

İş gücü piyasasındaki daralmanın etkilerine cinsiyetlere göre konu incelendiğinde, işgücü piyasasında kalması gereken ana aktör konumundaki erkeklerde işsiz hacminde İstanbul'da yaşanan daralmanın %1,7 ile sınırlı kalmasına karşılık, kadınlarda bu daralmanın %17,8'e sızramış olması dikkat çekicidir. Aynı şiddette olmasa da benzer durum diğer iki metropolde de mevcut olup, Ankara'da erkek işsizliğinde %6,4'lük artışa karşılık kadın işsizliğinde %4'lük daralma yaşandığı; İzmir'deyse erkek işsizliğinde %5,5'lik artışa karşılık kadın işsizliğinde %6,3'lük daralma olduğu görülmektedir. Ülke bütünündeysen erkek işsizliğinde %3,9'luk daralmaya karşılık kadın işsizliğinde %17'lik daralma yaşanmıştır. Trakya'daysa erkek işsizliğinde %24 olarak gerçekleşen daralma, kadınlarda mukayese edilen üç metropol ve ülke bütünüünün aksine daha düşük gerçekleşerek %22,2 olmuştur. Bu bulguları istihdamdaki değişimle bütünleşik olarak değerlendirdiğimizde, işsizlikteki daralmaya karşılık istihdam hacminde de daralma yaşanması, işgücü piyasası içerisinde yer alan geniş kitlelerin gücünmüş işgücü olarak piyasadan çekilmekte olduğu şeklinde yorumlanabilir. Üstelik hem istihdamda hem de işsizlikte kadınlar açısından yaşanan daralma şiddeti, genel olarak erkeklerden daha yüksektir. Bu da kadınların formel işgücü piyasasından 2019-2020 arasında belirgin düzeyde çıktıklarını desteklemektedir. Ancak formel işgücü piyasasından çıkanların bütünüyle çalışma hayatından çekildikleri mi yoksa enformel sektöre mi kaydıklarını, ya da hangi ağırlıkta çekiliş veya enformel sektöre kayışın olduğunu tespit etmek imkanı bulunmamaktadır. Çünkü enformel sektördeki istihdam hacmine erişmek, sektörün doğası gereği pek de mümkün değildir. Trakya açısından durum biraz daha farklı olup, özellikle kadın istihdamında artışın sağlanmasıyla, mukayese yapılan üç metropol ve ülke bütünüüne göre işsizlikte ve özellikle de kadın işsizliğinde yaşanan daralmanın bir bölümünü, formel sektörde sağlanan ilave istihdam olanağına bağlamak imkanı mevcuttur (Tablo 3 ve Tablo 4).

Tablo 4. İşsizlik Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Toplam	2019	1010	322	307	4466	94
	2020	926	327	307	4059	73
	Değişim (bin)	-84	5	0	-407	-21
	Değişim %	-8,3	1,6	0,0	-9,1	-22,3
Erkek	2019	594	172	165	2706	50
	2020	584	183	174	2601	38
	Değişim (bin)	-10	11	9	-105	-12
	Değişim %	-1,7	6,4	5,5	-3,9	-24,0
Kadın	2019	416	150	142	1761	45
	2020	342	144	133	1461	35
	Değişim (bin)	-74	-6	-9	-300	-10
	Değişim %	-17,8	-4,0	-6,3	-17,0	-22,2

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

Türk İşgücü Piyasasının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırması

Yaş gruplarına göre işgücü piyasası, dört ana yaş grubu pandemi sürecinde farklı şiddette etkilenmiştir. İlk olarak 15-24 yaş grubundaki işgücü sayısında yaşanan değişimin oransal olarak en şiddetli daralmayla sonuçlandığı görülmektedir. 2019 yılında ülke genelinde 5,2 milyona ulaşan işgücü hacmi 2020 yılında 606 bin kişilik azalışla 4,6 milyonun altına gerilemiştir. Üç metropoldeki durumsa Ankara ve İzmir'deki oransal azalışın ülke ortalamasının gerisinde kalmasına karşılık İstanbul'da çok daha üzerine çıktığı sonucuyla karşılaşılmaktadır. Oransal değişime göre bakıldığında Ankara'da %6,8'lik ve İzmir'de %10,1'lik daralmanın İstanbul'da %20,9'a sıçradığı görülmektedir. Bu daralma, Trakya'da da İstanbul ile örtüşmektedir. Trakya'da 2019'da 108 bin kişi olan 15-24 yaş grubundaki işgücü, 19 bin kişilik azalışla 89 bin kişiye gerileyerek %17,6'lık daralmayla sonuçlanmıştır. Bu yaş grubundaki nüfus katmanının ağırlıklı olarak eğitim sürecinde yer almakta olduğunun göz ardı edilmemesi gerekir. Çalışanların önemli kesimi de eğitimle çalışmayı beraber yürütenlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla İstanbul ve Trakya'da 19-24 yaş grubundaki işgücünde oransal daralmada yaşanan şiddetli düşüş, bir çeşit ikame işgücü özelliği gösteren bu kesime yaşanan krizle birlikte daha az ihtiyaç duyulmasının yansıması olarak değerlendirilebilir (Tablo 5).

İkinci yaş grubunu oluşturan 25-34 yaş grubundaki genç işgücünde yaşanan değişim incelendiğinde, ülke bütününde yine belirgin bir daralmanın yaşandığı görülmektedir. İşgücü hacmi 2019 yılında ülke bütününde 25-34 yaş grubundakilerde 8,7 milyon kişiyi

aşırken bu sayı 2020'ye gelindiğinde 420 bin kişiye ulaşan %4,8'lik daralmayla 8,3 milyon kişinin altına gerilemiştir. Üç metropol içerisinde İstanbul ve İzmir'deki daralma ülke bütünündeki daralma oranının iki katına ulaşırken, Ankara'da sınırlı da olsa artış yaşanmıştır. Buna göre İstanbul'da 190 bin kişilik azalışla 2 milyondan 1,8 milyona gerileyen 24-35 yaş grubundaki işgücü hacmi, İzmir'de 56 bin kişilik azalışla 519 bin kişiden 463 bin kişiye gerilemiştir. Buna karşılık işgücü hacmi Ankara'da 13 bin kişilik artışla 657 bin kişiden 670 bin kişiye yükselmiştir. Trakya'daysa ülke ortalamasının oldukça gerisinde kalmakla birlikte %0,9'a denk gelen 2 bin kişilik sınırlı bir gerilemeyle 212 bin kişiden 210 bin kişiye iniş söz konusudur (Tablo 5).

İşgücünün gövde kısmını oluşturan 35-54 yaş grubundaki işgücü açısından pandemi sürecinde yaşanan değişim süreci incelendiğinde, ülke bütününde yaşanan %2,7'lik düşüşe karşılık gelen 408 bin kişilik azalışla 14,9 milyon kişiden 14,5 milyon kişiye gerileme yaşandığı görülmektedir. İlk iki yaş grubuna göre eğitim hayatını çok önceleri tamamlamış, genelde evli ve ağırlıklı olarak çekirdek aileleri içerisinde bakmakla yükümlü oldukları bekar çocukları bulunan, kısacası sorumlulukları nispeten daha yoğun olan bu kesimde işgücü hacminde yaşanan daralmanın olumsuz etkileri daha şiddetli olacaktır. Üç metropol ve Trakya'nın tamamında daralmanın yaşanmasına karşılık, daralma şiddeti açısından İstanbul'daki daralmanın çok daha sınırlı oluşu, muhtemelen kentin yaşam koşullarının diğer il ve bölgelerin bir çoğundan daha zorlu olmasından kaynaklanabilir. Buna göre üç metropolden Ankara'da %3,2'lik azalışa karşılık gelen 36 bin kişilik, İzmir'deyse %2,8'lik azalışa karşılık gelen 26 bin kişilik düşüş, İstanbul'da sadece %0,6'ya karşılık gelen 19 bin kişiyle sınırlı kalmıştır. İstanbul'da bu yaş grubundaki işgücünün 3,1 milyon civarında hacme sahip olduğu da düşünüldüğünde, ülke geneline göre İstanbul'da yaşayan işgücünün gövde kısmının işgücü piyasasında daha çok tutunmaya çalıştığı savunulabilir. Bu düşüş Trakya'da da ülke bütününe gerisinde kalmakta olup, %2,2'lik hacme denk gelen 9 bin kişilik azalışla işgücünün 401 bin kişiden 392 bin kişiye gerilemesiyle sonuçlanmıştır (Tablo 5).

Önemli kısmı 1999 öncesinde sigorta başlangıcına sahip olup emeklilik hakkı elde etmiş kesimi oluşturan 55 yaş ve üstündeki işgücünde yaşanan değişim, eğitim sürecini yaşayan 15-24 yaş grubundakilerden sonra doğal olarak oransal açıdan en yüksek daralmanın yaşandığı kısmı oluşturmalarına yol açmaktadır. Buna göre ülke bütününde 2019-2020 arasında %6,5'e ulaşan daralmayla 243 bin kişilik azalış kaydedilerek işgücü hacmi 3,7 milyon kişiden 3,5 milyon kişinin altına gerilemiştir. Bu daralma oranı üç büyük metropolde ülke bütününe de oldukça üzerinde gerçekleşerek İstanbul'da %8,6'lık, Ankara'da %9,2'lik ve İzmir'de ise %10,4'lük azalışla sonuçlanmıştır. Trakya'da ise ülke bütününe biraz altında seyreden daralma,

%6,1'e denk düşen 8 bin kişiye denk gelmekte olup, 132 bin kişiden 124 bin kişiye inmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Yaş Gruplarına Göre İşgücü Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
15-24 yaş	2019	1172	293	277	5181	108
	2020	927	273	249	4575	89
	Değişim (bin)	-245	-20	-28	-606	-19
	Değişim %	-20,9	-6,8	-10,1	-11,7	-17,6
25-34 yaş	2019	1993	657	519	8707	212
	2020	1803	670	463	8287	210
	Değişim (bin)	-190	13	-56	-420	-2
	Değişim %	-9,5	2,0	-10,8	-4,8	-0,9
35-54 yaş	2019	3097	1124	929	14954	401
	2020	3078	1088	903	14546	392
	Değişim (bin)	-19	-36	-26	-408	-9
	Değişim %	-0,6	-3,2	-2,8	-2,7	-2,2
55 yaş ve üstü	2019	526	195	202	3710	132
	2020	481	177	181	3467	124
	Değişim (bin)	-45	-18	-21	-243	-8
	Değişim %	-8,6	-9,2	-10,4	-6,5	-6,1

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

İstihdam hacimleri açısından yaşanan değişim incelendiğinde, işgücündeki değişimle örtüşen bir eğilim sergilendiği sonucuna ulaşılmaktadır. Yine ilk olarak çoğu eş zamanlı olarak eğitimini sürdüren 15-24 yaş grubundaki istihdam hacminde Türkiye bütününde %11,5'e ulaşan 446 bin kişilik istihdam kaybıyla 3,9 milyon kişiden 3,4 milyon kişiye gerilemenin yaşandığı görülmektedir. Sadece Ankara'nın ülke bütünündeki daralma eğiliminin sınırlı düzeyde kalmasına karşılık üç metropolün tamamında düşüşle sonuçlanmıştır. Ankara'da %10,8'lik daralma İzmir'de %12'ye, İstanbul'da ise %21,7'ye ulaşmıştır. Trakya'da da ülke bütünündeki daralma ivmesinin üzerinde azalış yaşanarak %12,3'e karşılık gelen 10 bin kişilik düşüşle 81 bin kişiden 71 bin kişiye gerilemiştir (Tablo 6).

Bir önceki yaş grubuna göre nispeten eğitim sürecini tamamlayan genç kesime karşılık gelen 25-34 yaş grubundaki istihdam hacmindeyse ülke genelinde %1'le sınırlı bir azalış yaşanarak 7,4 milyonluk istihdam hacmi, yaklaşık olarak korunmuş gibidir. Üç metropol içerisinde memur şehri olarak kabul edilen Ankara'da %0,7'ye karşılık gelen

4 bin kişilik istihdam artışı yaşanarak 555 bin kişiden 559 bin kişiye yükseliş olduğu görülmektedir. Buna karşılık ekonomik merkez konumundaki İstanbul'da %9,5'lik, İzmir'deyse %13,5'lik oldukça şiddetli istihdam daralışıyla karşılaşmaktadır. Trakya'daysa Ankara'daki gibi bin kişiden ibaret çok sınırlı bir istihdam artışının kaydedildiği sonucuyla karşılaşılmaktadır (Tablo 6).

İstihdamda en büyük ağırlığa sahip olan 35-54 yaş grubundakiler incelendiğinde, ilk iki yaş grubuyla örtüşecek şekilde pandemi sürecinde istihdam kaybı yaşandığı, ancak bu daralmanın en azından İstanbul ve İzmir açısından çok daha düşük oranda gerçekleştiği görülmektedir. Buna göre ülke bütününde yaşanan %2,2'lik daralma sonucunda 296 bin kişilik istihdam daralmasıyla 13,4 milyon kişiden 13,1 milyon kişiye gerilemiştir. Ancak üç metropol içerisinde Ankara ve İzmir'deki daralma oranının ülke bütünüünün üzerinde gerçekleşmesine karşılık, İstanbul'da sadece %0,6'yla sınırlı kalması oldukça dikkat çekicidir. Megakentteki yaşam koşullarının zorluğu karşısında işgücü piyasasında kalma mücadelesinin diğer kentlerde yaşayanlara göre çok daha fazla verildiği anlaşılan İstanbul'daki işgücü, bu mücadelenin kısmen karşılığını alarak sınırlı istihdam kaybıyla pandemi sürecini atlattığı gibi görünmektedir. Bu yaş grubundakilerin ailevi sorumluluklarının diğer yaş gruplarından çok daha fazla olduğunun bir defa daha hatırlatılması gerekir. Trakya'da da %0,3'le sınırlı kalan daralma sonucunda 366 bin kişilik istihdam hacmi sadece bin kişilik azalışla 365 bin kişiye inmiştir (Tablo 6).

Son yaş grubunu oluşturan 55 yaş ve üstündekilerin istihdamında ise şiddetli bir düşüşün yaşandığı sonucuyla karşılaşılmaktadır. Ülke genelinde 203 bin kişiye karşılık gelen %5,9'luk gerilemeyle istihdam hacmi 3,5 milyon kişiden 3,3 milyon kişiye inmiştir. Üç metropolün tamamında ülke genelindeki daralma eğiliminden çok daha şiddetli gerçekleşen istihdam azalışı, Trakya'daysa ülke bütünüünün biraz altında gerçekleşmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

	İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya	
15-24 yaş	2019	882	213	200	3862	81
	2020	691	190	176	3416	71
	Değişim (bin)	-191	-23	-24	-446	-10
	Değişim %	-21,7	-10,8	-12,0	-11,5	-12,3
25-34 yaş	2019	1701	555	437	7362	187
	2020	1539	559	378	7030	188
	Değişim (bin)	-162	4	-59	71	1
	Değişim %	-9,5	0,7	-13,5	-1,0	0,5
35-54 yaş	2019	2733	1002	812	13402	366
	2020	2716	968	780	13106	365
	Değişim (bin)	-17	-34	-32	-296	-1
	Değişim %	-0,6	-3,4	-3,9	-2,2	-0,3
55 yaş ve +	2019	461	176	171	3455	125
	2020	417	162	157	3252	118
	Değişim (bin)	-44	-14	-14	-203	-7
	Değişim %	-9,5	-8,0	-8,2	-5,9	-5,6

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

İşsizlikte pandemi döneminde yaşanan değişim incelendiğinde, 25-34 yaş grubu hariç diğer yaş gruplarının tamamı için bir önceki yıla göre keskin düşüşlerin yaşandığı sonucuyla karşılaşılmaktadır. İlk yaş grubunu oluşturan 15-24 yaş grubunda %12,3'e ulaşan düşüş, 55 yaş ve üstünde daha da şiddetlenerek %15,7'ye ulaşmaktadır. Gövde işgücünü oluşturan 35-54 yaş grubundaki işsizlerde bu azalış %7,2'ye gerilerken, genç işgücünü ifade eden 25-34 yaş grubundaki işsizlik hacminde yaşanan daralma ise %9,8 olarak gerçekleşmiştir. Üç metropol incelendiğinde, 15-24 yaş grubundaki işsiz hacminde Ankara'da artış yaşanmasına karşılık, İzmir'de her ne kadar ülke bütünüün oransal bazda yarısına bile ulaşmasa da düşüş gerçekleşmiş, buna karşılık İstanbul'da ülke ortalamasının üzerine çıkılarak %18,6'lık şiddetli bir azalış yaşanmıştır. Trakya'daysa işsizlikte yaşanan artış %30,8'e ulaşmıştır. Benzer durum 25-34 yaş grubunda da görülmekte olup, bu defa Ankara ve İzmir'de işsizlikte artış yaşanmış, ancak İstanbul'da %11,4'lük daralmayla ülke bütününden daha şiddetli düşüş gerçekleşmiştir. Trakya'daki işsizlik hacminde yaşanan daralma ise, yine 15-24 yaş grubunda olduğu gibi ülke ortalamasının çok üzerindedir. Temel işgücünü oluşturan 35-54 yaş grubundaki işsizlerde ise ülke bütündeki %7,2'lik daralmanın üç metropolün hiçbirinde aşılmadığı, Ankara ve İzmir'deki işsizlikte belirgin artış olduğu, İstanbul'daysa %0,5'le sınırlı bir düşüşün gerçekleştiği görülmektedir. Trakya'daysa bu

yaş grubundaki işsizlik hacminde, ülke bütündeki oransal düşüşün üç katını aşan bir azalma mevcuttur. 55 yaş ve üzerindeki işgücü içerisindeki işsizlerdeyse ülke genelinde yaş grupları arasında %15,7'lik daralma ile en şiddetli azalışın yaşandığı, üç metropolden Ankara ve İzmir'deyse ülke bütünündeki daralmanın da oransal bazda üstüne çıkıldığı, sadece İstanbul'da daralmanın %1,5'le sınırlı kaldığı sonucuyla karşılaşılmaktadır. Trakya'daki işsizlik hacminde yaşanan daralmaysa ülke ortalamasının altında kalmakla birlikte %14,3'lük geri çekilmeyle ortalamaya epey yaklaşmış durumdadır (Tablo 7).

Tablo 7. Yaş Gruplarına Göre İşsiz Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
15-24 yaş	2019	290	80	77	1318	26
	2020	236	82	73	1156	18
	Değişim (bin)	-54	2	-4	-162	-8
	Değişim %	-18,6	2,5	-5,2	-12,3	-30,8
25-34 yaş	2019	446	156	140	1956	44
	2020	395	162	143	1764	36
	Değişim (bin)	-51	6	3	192	-8
	Değişim %	-11,4	3,8	2,1	-9,8	-18,2
35-54 yaş	2019	364	122	117	1552	35
	2020	362	120	123	1440	27
	Değişim (bin)	-2	-2	6	-112	-8
	Değişim %	-0,5	-1,6	5,1	-7,2	-22,9
55 yaş ve +	2019	65	19	31	255	7
	2020	64	15	24	215	6
	Değişim (bin)	-1	-4	-7	-40	-1
	Değişim %	-1,5	-21,1	-22,6	-15,7	-14,3

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

Türk İşgücü Piyasasının Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırması

Eğitim durumuna göre işgücü piyasası dört kategoride değerlendirilmekte olup bunlar: 1) Okuryazar olmayanlar, 2) Lise altı eğitilmişler, 3) Lise ve dengi meslek okulu mezunları, 4) Yükseköğretim mezunlarıdır. Okuryazar olmayan işgücünde ülke bütünü için %24,1'lik daralma yaşanmış olup, işgücü hacmi 871 bin kişiden 671 bin kişiye gerilemiştir. Üç metropol içerisinde İstanbul ve Ankara'da yaşanan daralmanın şiddeti ülke bütününden de oldukça üzerinde olup, İzmir'deyse daha sınırlı düzeyde yaşanmıştır. Trakya'daysa ülke bütününden çok daha şiddetli bir daralma yaşanırken,

üç metropole göreyse daralma şiddetinin sadece İstanbul'dakinden daha sınırlı kaldığı görülmektedir. Tanım gereği özellikle formal işgücü piyasası için günümüz şartlarında en niteliksiz kesimi oluşturan okuryazar olmayan işgücünde yaşanan şiddetli daralma, pandemiyle tetiklenen endüstri 4.0 sürecine geçişteki hızlanmanın bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Muhtemelen işgücü piyasasından dışlanan okuryazar olmayan işgücünün önemli bir bölümü, bir daha piyasaya geri dönemeyebilecek gibi durmaktadır (Tablo 8).

Pandeminin lise altı eğitimli işgücündeki yansımaları incelendiğinde, ülke bütünü ve üç metropolde %8 etrafında gerçekleşen bir daralmanın yaşandığı görülmektedir. Trakya'daysa bu oran %11,8'e kadar yükselerek hem ülke bütünündeki hem de üç metropoldeki daralmayı epeyce aşmış durumdadır. Muhtemelen sanayide büyük ölçekli kuruluşların yaygınlığı ve dolayısıyla sermaye yoğun üretimin belirgin oluşu, tarımdaysa piyasaya dönük üretimin yapıldığı makinalaşmanın yaygın olduğu bir sistemin hakimiyeti, düşük eğitimli işgücünün Trakya işgücü piyasasında tutunmasını güçleştirmektedir. Pandeminin teknoloji kullanımını arttıran tetikleyici yönü Trakya'da daha şiddetli etki göstermiş gibi görünmektedir. Okuryazar olmayanlardan farklı olarak bu defa diğer illerle ülke bütününden daha şiddetli bir daralma yaşandığının altını da çizmek yerinde olacaktır (Tablo 8).

Lise ve dengi meslek okul mezunu olan işgücünde 2019-2020 arasında yaşanan değişimler incelendiğinde, ülke bütününde %2'lik sınırlı bir daralmanın yaşandığı görülmektedir. Üç metropoldeyse Ankara'da %1,8'le sınırlı olan daralma şiddetinin İstanbul'da %3,6'ya İzmir'deyse %5,2'ye yükseldiği sonucuyla karşılaşılmaktadır. Trakya'da sınırlı dahi olsa %0,6'lık bir istihdam artışı, lise ve dengi okul mezunları için dahi sağlanabilmiş durumdadır (Tablo 10).

Yükseköğretim mezunlarının işgücü hacmi incelendiğinde, genel olarak belirgin bir iyileşmenin yaşanmakta olduğu görülmektedir. Türkiye bütününde 2019-2020 arasında 348 bin kişilik işgücü artışı ki oransal olarak %4,9'luk artış anlamını taşımaktadır, metropollerde aynı artış yakalanamamıştır. İstanbul'da %2,3 ve Ankara'da da %4 olarak gerçekleşen işgücü hacmindeki artışı, İzmir'de yerini %3,2'lik daralmaya bırakmıştır. Halbuki Trakya'da işgücünde 2019 yılındaki 165 bin kişilik hacim, 2020'ye gelindiğinde 35 bin kişiye denk gelen %21,2'lik şiddetli bir artışla 200 bin kişiye yükselmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Okuryazar olmayan	2019	96	17	31	871	18
	2020	58	12	24	661	12
	Değişim (bin)	-38	-5	-7	-210	-6
	Değişim %	-39,6	-29,4	-22,6	-24,1	-33,3
Lise altı eğitilmişler	2019	2523	694	757	13203	364
	2020	2312	639	695	12166	321
	Değişim (bin)	-211	-55	-62	-1037	-43
	Değişim %	-8,4	-7,9	-8,2	-7,9	-11,8
Lise ve dengi meslek mezunu	2019	1157	456	326	5330	162
	2020	1115	448	309	5226	163
	Değişim (bin)	-42	-8	-17	-104	1
	Değişim %	-3,6	-1,8	-5,2	-2,0	0,6
Yükseköğr. mezunu	2019	1769	779	497	7162	165
	2020	1810	810	481	7510	200
	Değişim (bin)	41	31	-16	348	35
	Değişim %	2,3	4,0	-3,2	4,9	21,2

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

Pandeminin istihdam üzerindeki yansımaları, çalışanların sahip oldukları eğitim düzeyine göre belirgin şekilde farklılaşmaktadır. Eğitim düzeyi düştükçe istihdamdaki daralmanın şiddetinde de belirgin bir artışın yaşanmakta olduğu sonucuyla karşılaşılmaktadır. Ülke bütününde okuryazar olmayanlardaki istihdam daralması %22,5'e ulaşırken, bu oran lise altı eğitilmiş olanlar için %7,2'ye, lise ve dengi meslek okul mezunu olanlardaysa %1,8'e kadar gerilemektedir. Üç metropoldeki durum da Türkiye bütünüyle büyük ölçüde örtüşmektedir. Trakya'daysa istisnasi olarak lise ve dengi okul mezunlarının istihdamında da artışa dönüldüğü görülmektedir (Tablo 9).

Yükseköğretim mezunlarının istihdam hacminde 2019-2020 arasında genel bir artış eğilimi görülmektedir. Ülke bütününde 350 bin kişilik ilave istihdam yaratılarak %5,5'lik artış yakalanmıştır. Buna karşılık metropollerde, ülke bütünüyle aynı performans yakalanamamıştır. İstanbul'da %2,3 ve Ankara'da da %4 olarak gerçekleşen istihdam artışı, İzmir'de yerini %4,8'lik daralmaya bırakmıştır. Halbuki Trakya, nitelikli işgücüne istihdam olanaklarının ne denli yüksek olduğunu göstermesine yükseköğretim mezunu istihdam edilenlerde 2019 yılındaki 151 bin kişilik hacmi, 2020'ye gelindiğinde 32 bin kişiye denk gelen %21,2'lik şiddetli artışla 183 bin kişiye taşıma performansını gösterebilmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Okuryazar olmayan	2019	72	12	26	712	15
	2020	47	10	18	552	10
	Değişim (bin)	-25	-2	-8	-160	-5
	Değişim %	-34,7	-16,7	-30,8	-22,5	-33,3
Lise altı eğitimliler	2019	2180	591	646	11563	329
	2020	1993	540	582	10729	297
	Değişim (bin)	-187	-51	-64	-834	-32
	Değişim %	-8,6	-8,6	-9,9	-7,2	-9,7
Lise ve dengi meslek mezunu	2019	1003	400	275	4691	145
	2020	952	391	262	4607	150
	Değişim (bin)	-51	-9	-13	-84	5
	Değişim %	-5,1	-2,3	-4,7	-1,8	3,4
Yükseköğr. mezunu	2019	1565	701	438	6397	151
	2020	1619	723	417	6747	183
	Değişim (bin)	54	22	-21	350	32
	Değişim %	3,5	3,1	-4,8	5,5	21,2

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

Dört eğitim düzeyi içerisinde istihdamda yaşanan daralmayla işsizlikte de daralma yaşanarak işgücü piyasasından çıkan en belirgin kesimin okuryazar olmayanlar olduğu görülmektedir. Buna göre okuryazar olmayan işsiz sayısı ülke genelinde 2019 yılında 159 bin kişi iken, 2020 yılına gelindiğinde 50 bin kişiye denk gelen yaklaşık üçte birlik daralmayla 109 bin kişiye gerilemiştir. Üç metropol incelendiğindeyse yaşanan bu daralmanın oransal bazda sadece İzmir’de ülke genelinin altında kaldığı, Ankara ve İstanbul’daysa çok daha şiddetli gerçekleştiği görülmektedir. Trakya’daysa ülke bütünüyle örtüşen sonuçlarla karşılaşılmakta olup, işsizlikte yaşanan daralma İstanbul ve Ankara’nın gerisinde kalırken İzmir ve ülke bütününe göre daha şiddetli gerçekleşmiştir (Tablo 10).

İşsizlik hacmindeki daralma ülke bütününde yükseköğretim mezunları dışındaki diğer iki eğitim düzeyinde olanlar için de sürmektedir. Ancak eğitim düzeyi yükseldikçe, işgücünün piyasadan kaçış şiddeti daralmaktadır. Buna göre lise altı eğitime sahip olan işsiz hacminde yaşanan daralma 203 bin kişilik azalışla %12,4’e, lise ve dengi okul mezunu işsizlerdeyse 20 bin kişilik azalışla %3,1’e ulaşmıştır. Üç metropol incelendiğinde 2019-20 değişiminin İstanbul ve Ankara’da lise ve dengi okul mezunlarında artışa döndüğü, İzmir’deyse ilginç şekilde lise altı mezunlardaki işsizlikte

görülen artışın, lise ve dengi meslek okul mezunlarında azalışa döndüğü görülmektedir. Trakya'daysa ne ülke bütünüyle ne de üç metropolle mukayese edilemeyecek kadar çok şiddetli bir daralmanın, hem lise altı eğitilmiş işsiz hacminde hem de lise ve dengi meslek okul mezunlarında yaşandığı görülmektedir. Bu dikkat çekici durumun aslında iki farklı sebebi vardır. Lisealtı eğitime sahip işsizler vasıf uyumsuzluğuyla iş arama kanallarını da terkettiğinden işgücü piyasasından çıkmaktadırlar. Ancak lise ve dengi meslek okul mezunu işsizlerdeyse, istihdam artışı yaşanması sebebiyle bir düşüş gerçekleşmiştir. Trakya'da sanayileşmenin ve tarımda makinalaşmanın yoğunluğu, istihdamda orta ve yükseköğretim mezunu işgücü ihtiyacının pandemi sürecinde daha da arttığını desteklemektedir. Bunda elbette emek-yoğun üretim yapan düşük katma değerli işyerlerindeki istihdam olanaklarının iyice azalması da belli ölçüde etkili olmuş olabilir (Tablo 10).

Yükseköğretim mezunu işsizlerin pandemi sürecindeki sayısal ve oransal değişimi incelendiğinde, daha düşük eğitilmiş işsizlerin aksine İstanbul istisnası dışında işgücü piyasasından kaçışlarının daha sınırlı kaldığını destekleyen sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Ülke bütününde 2019 yılında 765 bin kişilik yükseköğretim mezunu işsizlerin sayısı, sadece 2 bin kişilik ve %0,3'e denk gelen sınırlı bir daralmayla 2020'de 763 bin kişi olarak mevcudu yaklaşık muhafaza etmiştir. Üç metropolden Ankara'da 9 bin kişilik artışla yükseköğretim mezunu işsiz sayısının 2020'de %11,5'lik artışla 87 bin kişiye yükseldiği, İzmir'deyse 5 bin kişilik artışa karşılık gelen %8,5'lik yükselişle 64 bin kişiye ulaştığı sonucuyla karşılaşılmaktadır. Ancak İstanbul'daysa yükseköğretim mezunu işsiz sayısının 204 bin kişiden 13 bin kişilik ve %6,3'lük azalışla 191 bin kişiye gerilediği görülmektedir. Bu düşüşün ardında yatan sebepse, İstanbul'da yükseköğretim mezunlarında ilave istihdam yaratımının sağlanabilmiş olmasıdır. Trakya incelendiğindeyse, yükseköğretim mezunu işsizlerde %21,4'e ulaşan çok şiddetli bir artışın yaşanmış olması da, normal kriz şartlarının aksine işgücü piyasasının geleceği açısından oldukça ümit vaat etmekte olup, iş bulma ümidinin ciddi ölçüde sürdürdüğünü desteklemektedir (Tablo 10).

Tablo 10. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Hacminde 2019-20 Arasında Yaşanan Değişim

		İstanbul	Ankara	İzmir	Türkiye	Trakya
Okuryazar olmayan	2019	24	5	5	159	3
	2020	11	2	6	109	2
	Değişim (bin)	-13	-3	1	-50	-1
	Değişim %	-54,2	-60,0	20,0	-31,4	-33,3
Lise altı eğitilmişler	2019	343	103	111	1640	35
	2020	319	99	113	1437	24
	Değişim (bin)	-24	-4	2	203	-11
	Değişim %	-7,0	-3,9	1,8	-12,4	-31,4
Lise ve dengi meslek mezunu	2019	154	56	51	639	17
	2020	163	57	47	619	13
	Değişim (bin)	9	1	-4	-20	-4
	Değişim %	5,8	1,8	-7,8	-3,1	-23,5
Yükseköğr. mezunu	2019	204	78	59	765	14
	2020	191	87	64	763	17
	Değişim (bin)	-13	9	5	-2	3
	Değişim %	-6,4	11,5	8,5	-0,3	21,4

Kaynak: TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021

Tartışma ve Sonuç

Tüm dünyayı etkisi altına alan Pandemi, Türkiye'yi de derinden etkilemiştir. Başlarda bir sağlık krizi olarak doğan Covid 19, çok kısa bir süre zarfında önce ekonomik ardından da sosyal krize dönüşmüştür. Hatta bu küresel krizin kısa dönemde çözülmesi bir yana 1929 Büyük Bunalımı'ndan bu yana en sarsıcı etkiye sahip buhran olma özelliğini kazanması söz konusudur. Üretim ve tüketimde eş zamanlı olarak yaşanan keskin daralmaysa küresel ölçekte resesyonu beraberinde getirmiştir. İşsizlikte yaşanan keskin sıçrama, yoksulluğu derinden hisseden geniş kitleler için iktidarların destek programları uygulamalarını zorunlu kılmıştır. Ancak bu defa da resesyona eşlik eden yeni bir sorun olarak enflasyon gündeme gelmeye başlayarak stagfasyona doğru gidilen bir süreci tetiklemiştir. Gelenen noktada tam bir kısır döngü içerisine girilmiş durumdadır. Büyüme teşvik edilse, oluşacak ilave çıktıyı satabilecek yeterli talep bulunmamaktadır. Bu durumsa verilecek desteklerin üretim artışına yönlendirilmesi ihtimalini işverenler cephesinden iyice zayıflatmaktadır. Talebi canlandırmayı amaçlayarak ücretler ve sosyal destekler arttırılsa, bu defa bağımlı çalışanlarda işini muhafaza edebileceğine dönük güven kaybı çok şiddetli olduğundan, ilave destekler mütevazî hane bütçesi içerisine eklendiğinde bile tasarrufa kanalize edilecektir.

Emek-yoğun ve sermaye-yoğun üretim ayrışmasına dayalı olarak konu incelendiğindeyse, buhrana dönüşen bu krizin hedef aldığı ana kesimin emek-yoğun üretim yapanlar olduğu açıkça görülmektedir. Bir çoğu küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşan emek-yoğun üretim gerçekleştiren imalatçılar, üretimlerine uzun süre ara vermek zorunda kalmıştır. Halen çoğu düşük kapasite kullanımıyla varlığını sürdürmeye çalışsa da bir noktada tıkanma ihtimali güçlenmektedir. Sermaye bolluğu sebebiyle düşük kredi maliyeti sayesinde uzun zaman nefes alıp kendini çeviren bu kesimi bekleyen en yıkıcı şoksa resesyonun stagfasyona dönüşümüyle yaşanacak gibi görünmektedir. Kredilerini hedge etmekte zorlanınca KOBİ'ler için küresel ölçekte bir iflas dalgasının yaşanması kaçınılmaz gözükmektedir. Daha düne kadar düşük emek maliyetiyle rekabet gücünü dünyanın geriye kalanına göre güçlü kılan Çin, bugün bu özelliğini önemli ölçüde aşmış durumdadır. Pandemi öncesi dönemde emek-yoğun üretimini Bangladeş, Vietnam gibi çevre ülkelere çoktan ihraç etmiştir. Dolayısıyla bu yıkımdan esas nasibini alacak kesim Çin yerine az gelişmiş ülkeler ve orta gelirli ülkelerin bir bölümüdür. Kapatmalar sebebiyle işçi çalıştırmak da artık riskli görülmeye başlanmıştır. Bunun yerine endüstri 4.0'ın temel dinamosunu oluşturan robotik endüstriyel üretime doğru kayış süreci başlamış durumdadır. Kendini yenileyebilen, sorunları tespit edip çözebilen, hatta kendini geliştirebilen yapay zekanın üretime hakim oluşuysa çok uzun zaman almayacak gibi gözükmektedir. Bu durumda Post Fordist üretim ilişkileri de önemli ölçüde dağılacaktır. Örneğin tedarikçilerle inşa edilen yalın üretimi ele alırsak, kendini yenileyebilen yapay zeka kontrolündeki robotik teknoloji kullanımıyla üretimde esneklik zaten sağlanabilecektir. Şu an yalın üretimi sürdüren merkez işletmeler krizi tedarikçi KOBİ'lere dışsallaştırdığından, bir süre sonra tedarikçi de kalmayacaktır. Yani Neo-Fordizmin dijitalleşmesine doğru bir üretim yapısının hakimiyetine doğru gidilmektedir. Böyle bir yapıda en önemli tehlikeyse yeni üretim düzeninde istihdam yaratmayan bir büyümenin gerçekleşecek olmasından kaynaklanmaktadır. İşte bu noktada da devlet destekleri devreye girecek gibi görünmektedir. Daha çok ve daha geniş kesime destekle şekillenecek sosyal politikanın en geniş kapsamına erişeceği bir uygulama genişliğiyle karşılaşılabileceği oldukça olasıdır. Sosyal politikanın da sosyal yardım ve hizmetler kısmında orantısız genişlemenin yaşanacağını beklemek yerinde olur.

Trakya işgücü piyasasının bu çalışmada odak noktasına alınması tesadüfi değildir. Trakya alt bölgesi, güçlü bir endüstri merkezi olduğu kadar piyasaya dönük üretimin hakim olduğu önemli bir tarım üreticisi konumundadır da. Özetle tarım ve tarım dışı ekonominin bir arada piyasalaştığı bir üretim üssü konumundadır. Bu durum beraberinde özellikle formel işgücü piyasası açısından son derece canlı bir mekânsal

alan özelliği taşımasına yol açmaktadır. Sağlık kriziyle başlayıp sosyoekonomik krize dönüşen ve kısa bir zaman içerisinde de krizin buhrana/bunalıma dönüşeceği görülen bir küresel krizin ülkemizdeki bütünsel yansımalarını işgücü piyasası açısından değerlendirmek, Trakya ölçeğinden oldukça tatminkar sonuçlar verme potansiyeline sahiptir.

Trakya işgücü piyasasında pandeminin sarsıcı etkilere yol açtığı görülmektedir. İstihdam ve işsizlikte eşzamanlı daralma mevcuttur. Halbuki bu durum normal şartlarda teoriye uyumsuzdur. Çünkü beklenen, istihdam düşerken işsizliğin artması, istihdam artarken de işsizliğin azalmasıdır. Ancak istihdamla birlikte işsizliğin de azalması, pandeminin işgücü piyasasındaki normalleri çoktan değiştirdiğinin de ipuçlarını vermektedir. Bu eş zamanlı daralma çok tehlikeli bir duruma da işaret etmektedir. Çünkü istihdam düşerken işsizlik de düşüyorsa, işini kaybedenlerin artık iş aramayı bırakarak işgücü piyasasından bütünüyle çıktıklarını göstermektedir. Böylece işgücü hacmi de keskin şekilde daralmaktadır. Ancak Trakya’da bu daralma üç metropol ve Türkiye bütünündeki kadar şiddetli değildir. Hatta orta ve yükseköğretim mezunlarında istihdam artışı bile yaşanmıştır. Bu durum Trakya’nın sosyoekonomik yapısındaki farklılıktan kaynaklandığı kadar üretim yapısının sermaye yoğun oluşuna da dayanmaktadır. Sonuçta Trakya’da güçlü bir endüstri mevcuttur. Örneğin İstanbul’un hemen çeperinde yer alan Tekirdağ “Çorlu-Çerkezköy bölgesi”, önemli bir endüstri merkezi konumundadır. Trakya’da gerçekleştirilen tarım üretiminin piyasaya dönük olmasına ek olarak tarımda makinalaşma düzeyi de çok yüksektir. Yani sanayi ve tarımda yüksek teknoloji kullanımı yaygındır. Sermaye yoğun üretime işgücünün yüksek eğitim düzeyinde oluşu da eklenince, pandeminin sarsıcı etkilerinin ülkenin diğer pek çok yerine göre Trakya bölgesinde daha sınırlı kalması da doğaldır. Ancak yine de Trakya, pandemiden oldukça şiddetli etkilenmiş durumdadır. Özellikle işsiz sayısında yaşanan şiddetli daralma, işgücü piyasasından kaçışı Trakya’da da desteklemektedir. Yükseköğretim mezunu işsizlerdeki artışta, eğitilmiş kesimde iş bulma ümidinin sürdüğünü göstermektedir. Ama eğitim düzeyi düştükçe umutsuzluk artıyor olmalı ki işsizlik hacminde daralmanın şiddeti de artmaktadır. Trakya’daki bu etkiler, ülkenin diğer pek çok yerinde pandeminin ekonomik yıkım anlamı taşıdığına da işaret etmektedir. Çünkü Trakya belki de pandemiden en az etkilenen bölgelerinden birisidir.

Makalenin Araştırma ve Etik Beyanı Bilgileri

Yazarın Çıkar Çatışması Beyanı	Araştırmaya konu olan durum, olgu veya kurum ile yazar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Yazar (lar) Katkı Oranı Beyanı	Çalışmanın tamamlanmasında yazarın katkı oranı %100'dür.
Etik Kurul Onay Belgesi	Araştırma/inceleme sırasında etik kurul onay belgesi gerektiren herhangi bir bilimsel yöntem kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Blustein, D. L., Duffy, R., Ferreira, J. A., Cohen-Scali, V., Cinamon, R. G., & Allan, B. A. (2020). Unemployment in the Time of COVID-19: A Research Agenda. *Journal of Vocational Behavior*, 119, 103436.
- Credit Suisse (2019). *Global Wealth Report 2019*, Zurich.
- Credit Suisse (2020). *Global Wealth Report 2020*, Zurich.
- Credit Suisse (2021a). *Global Wealth Report 2021*, Zurich.
- Credit Suisse (2021b). *Global Wealth Databook 2021*. Zurich.
- Galea, S., & Abdalla, S. M. (2020). COVID-19 Pandemic, Unemployment, and Civil Unrest: Underlying Deep Racial and Socioeconomic Divides. *Jama*, 324(3), 227-228.
- Kozicki, B., & Gornikiewicz, M. (2020). Unemployment Rate in Poland and USA during COVID-19 Pandemic: A Case Study. *European Research Studies*, 23, 187-201.
- Lai, H., Khan, Y. A., Thaljaoui, A., Chammam, W., & Abbas, S. Z. (2021). COVID-19 Pandemic and Unemployment Rate: A Hybrid Unemployment Rate Prediction Approach for Developed and Developing Countries of Asia. *Soft Computing*, 1-16.
- Su, C. W., Dai, K., Ullah, S., & Andlib, Z. (2021). COVID-19 pandemic and Unemployment Dynamics in European Economies. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-13.
- Rosén, M., & Stenbeck, M. (2021). Interventions to Suppress the Coronavirus Pandemic will Increase Unemployment and Lead to Many Premature Deaths. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(1), 64-68.
- TÜİK, *İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar*, URL. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 17.10.2021.
- van Barneveld, K., Quinlan, M., Kriesler, P., Junor, A., Baum, F., Chowdhury, A., ... & Rainnie, A. (2020). The COVID-19 Pandemic: Lessons on Building more Equal

and Sustainable Societies. *The Economic and Labour Relations Review*, 31(2), 133-157.

Effects of Covid-19 Pandemic on Thrace Labor Market: Comparison with Three Metropolitan Cities and Whole of Turkey

Extended Summary

The Covid-19 pandemic transformed from being a health crisis into an economic crisis that took the whole world by storm in a very short time. There was a period in which production came to a standstill, unemployment peaked, poverty increased, and income and wealth inequality intensified. No part of the world could avoid these effects. The Thrace region has also had its share of the devastating effects of the pandemic. This study aims to determine the staggering effects of the pandemic on the Labor Market in the Thrace region. The data of 2020, which constitutes the most up-to-date Labor Market data for the pandemic period, is used in this study. For comparison of the pre-pandemic periods, the data of 2019 is used. Thus, it will be possible to identify the first effects of the pandemic by comparing the change experienced in the early stages of the pandemic with the period just before the pandemic.

Method

The method used in the study is data analysis. The data is compiled from the Turkish Statistical Institute. The data to be used for comparison in this study, are in NUTS-2 and country-level according to statistical region classification. The proportional and numerical changes in the labor market indicators in 2019 and 2020 will be examined. According to the changes experienced between the pandemic and the pre-pandemic period, the Thrace sub-region will be compared with the three metropolitan cities and the country in its totality.

Findings

The first effects of the pandemic in the Thrace Labor Market are staggering. It led to a contraction of 4.6% in the total workforce, 6% in the male workforce, and 2.1% in the female workforce. This contraction was more limited than the contraction in the total workforce and female workforce in three metropolitan cities and the whole of Turkey. However, the severity of the contraction in the male workforce was well above the three metropolitan cities and the whole of Turkey. With the pandemic, there was a contraction in the workforce regarding all the age groups in the Thrace

region. However, the severity of the contraction was different according to the age groups. The most severe contraction was experienced as 17.6% for the 15-24 age group. The contraction was 6.1% in the 55+ age workforce. While there was a contraction of 2.2% in the 35-54 age group, the lowest contraction was experienced in the 25-34 age group with 0.9%. Although the contraction in the Thrace region was less than the contraction in Istanbul for the 15-24 age group, it was above the contraction in Ankara, İzmir and the whole of Turkey. The same is valid for the workforce in the 35-54 age group. As for the workforce in the 25-34 and 55+ age groups, the contraction level experienced in the Thrace region is below the three metropolitan cities and the whole of Turkey. The change in the workforce according to the level of education is quite remarkable. The contraction level experienced in illiterate people and those with less than high school education in the Thrace region was more severe than the contraction in three metropolitan cities and the whole of Turkey, except for the illiterate in Istanbul. However, contrary to the contraction in three metropolitan cities and the whole of Turkey, there was an increase in the secondary and tertiary education graduate workforce.

The effects of the pandemic on employment in the Thrace region, on the other hand, amounted to a 2.4% contraction in total, with an increase of 1.7% in women against a 4.2% contraction in men. While the contraction level experienced in men was above the Ankara and the whole of Turkey, it remained below the contraction level experienced in Istanbul and İzmir. Contrary to the contraction in the three metropolitan cities and whole of Turkey, additional employment growth was achieved in women's employment. The severity of the contraction in total employment that is experienced because of male employees lagged behind the three metropolitan cities and the whole of Turkey. In the Thrace region, the most severe contraction in employment by age groups was experienced in the 15-24 age group with 12.3% and in the 55+ age group with 5.6%. While there was a limited increase of 0.5% in the 25-34 age group, there was a limited contraction of 0.3% in the 35-54 age group. Only for the 15-24 age group, the contraction in employment is more severe than in Ankara, İzmir and the whole of Turkey. However, in the other three age groups, except for employment in the 25-34 age group for Ankara, either the contraction was very limited or an employment increase was achieved in the Thrace region. In other words, the Thrace region was affected more limitedly by the pandemic compared to the three metropolitan cities and the whole of Turkey. The change in employment according to education level is quite promising. The contraction experienced in illiterate people and those with less than high school education in the Thrace region was more severe than the contraction in three metropolitan cities and the whole of

Turkey, except for the illiterate in Istanbul. However, contrary to the contraction in three metropolitan cities and the whole of Turkey there was an increase in employment of secondary and tertiary education graduates.

Normally, while employment decreases, unemployment increases. It's a matter of equilibrium. However, the pandemic has also ruined this equilibrium. While employment fell, unemployment also fell. The workforce left the Labor Market in masses. The reason for this is the loss of hope of finding employment. Then, the contraction in unemployment during the pandemic should be viewed pessimistically rather than optimistically. If unemployment is rising, at least it means that the unemployed people haven't given up hope on Labor Markets. Unemployed people remain unemployed as they continue to look for employment. The change in unemployment in the Thrace region was -24% for men, -22.3% for women, and -22.2% in total. This decline is more severe in all three of the three metropolitan cities and the whole of Turkey. This situation is quite worrying. Considering the age groups, the most severe contraction was in the 15-25 age group with 30.8%. It is followed by the 35-54 age group with a contraction of 22.9% the 25-34 age group with a contraction of 18.2%, and the 55+ age group with a contraction of -4.3%. With one exception, unemployment in the Thrace region has a much faster decline in all age groups than in three metropolitan cities and the whole of Turkey. Looking at unemployment by education level, only tertiary education graduates show an increase in unemployment. For those that have other education levels, the proportional decrease in the unemployed volume becomes more severe as the education level decreases. In the Thrace region, the contraction in the volume of unemployed under secondary and secondary education is more severe than the contraction in the three metropolitan cities and the whole of Turkey. However, the contraction in the volume of illiterate people is less severe. The low number of illiterate people in the Thrace region may be the reason behind this situation.

Discussion and Conclusions

The pandemic also had devastating effects on the Thrace Labor Market. There was a simultaneous contraction in employment and unemployment. This situation was due to the workers who lost their jobs and left Labor Markets by giving up on looking for a job. Thus, the workforce volume also contracted dramatically. However, this contraction in the Thrace region was not as severe as in the three metropolitan cities and the whole of Turkey. There was even an increase in employment among secondary and tertiary graduates. This situation is based not only on the difference in the socio-economic structure of the Thrace region but also on the capital-intensive

nature of the production structure. There is a strong industry in the Thrace region. For example, “Çorlu-Çerkezköy region” in Tekirdağ is an important industrial center. Agricultural production in the Thrace region is not based on the subsistence economy model, production is based on the market economy model. Moreover, the level of mechanization is very high. In other words, the use of high technology in industry and agriculture is widespread. When the highly educated workforce is added to the capital-intensive production, the devastating effects of the pandemic are more limited in the Thrace region than in many other parts of the country. However, the Thrace region was severely affected by the pandemic. Especially the severe contraction in the number of unemployed shows the escape of workers from the Labor Markets. The increase in the unemployed tertiary graduates shows that the hope of finding employment in the educated workforce continues. But as the level of education decreases, the hopelessness must be increasing since the severity of the contraction in the volume of unemployment increases. These effects in the Thrace region indicate that the pandemic means economic destruction in many other parts of the country since Thrace is perhaps one of the regions that are affected least by the pandemic.

